

Spolupráce vodárny s obcemi v okrese Hradec Králové při přípravě a realizaci zvyšování kapacit čistíren odpadních vod

Jan Vlček

Vodovody a kanalizace Hradec Králové, a. s., (VaK Hradec Králové) vlastní 14 čistíren odpadních vod, největší z nich v Hradci Králové s kapacitou 141 000 EO. Ostatní čistírny mají kapacitu menší než 10 000 EO.

V průběhu posledních dvaceti let byly čistírny rekonstruovány a modernizovány tak, aby byla zajištěna účinnost čištění odpadních vod v souladu se zákonnými podmínkami a požadavky správce povodí, k navyšování kapacit přitom nedocházelo. V posledních třech letech však v celé řadě obcí počítají s rozvojem bytové a průmyslové výstavby, což má za následek rychlé vyčerpávání rezerv čistíren odpadních vod. V několika případech již tato situace nastala, jinde se to dá očekávat v krátkém či střednědobém horizontu.

Postupy při přípravě staveb – zvyšování kapacity ČOV

Provozovatel provedl u všech čistíren posouzení jejich stávajícího hydraulického a látkového zatížení a stanovil aktuální rezervu pro napojení nových znečišťovatelů. Čistírny byly rozděleny do tří kategorií:

- s nedostatečnou kapacitou – ČOV Smiřice (3 100 EO) a ČOV Libčany (1 100 EO), které je nezbytné intenzifikovat nejdéle do roku 2025,
- s podmíněně dostatečnou kapacitou – ČOV Nechanice (2 025 EO), ČOV Černilov (1 500 EO), ČOV Chlumeck nad Cidlinou (5 500 EO) a Divec (400 EO), které je nezbytné intenzifikovat do roku 2028 až 2030,
- s dostatečnou kapacitou – zbývajících osm ČOV.

Pro rozvojové investice, ke kterým rozšíření kapacit z důvodu budoucího rozvoje území ČOV patří, není možné získat žádnou státní finanční podporu. Finanční zdroje společnosti jsou omezené pouze na obnovu stávajících vodovodů a kanalizací. Společnost VaK Hradec Králové se proto obrátila s žádostí o finanční spolupráci na ty obce, kterých se potřeba intenzifikace ČOV týká.

Starostové obcí napojených na čistírny, které již nemají nebo v blízké budoucnosti nebudou mít dostatečnou kapacitu ČOV, poskytli informaci o očekávaném zvýšení počtu obyvatel v horizontech let 2023, 2025, 2030 a 2035. Na základě toho bylo možné získat přehled o potřebách napojení v uvedených časových obdobích.

Dále byly zhotoveny technicko-ekonomické studie intenzifikací vybraných čistíren odpadních vod. Z nich vyplynulo, jaká technická opatření a v jakém čase je třeba realizovat, včetně odhadu ceny. V současné době je k dispozici studie pro čistírny odpadních vod ve Smiřicích, Libčanech a Nechanicích.

Pilotním projektem je intenzifikace ČOV ve Smiřicích. Na tuto čistírnu jsou napojeny kromě Smiřic také sousední obce Holohlavy a Černožice. Stávající kapacita ČOV je 3 100 EO, dle požadavků obcí by se do roku 2035 mělo nově napojit dalších

2 200 EO, což je nárůst o 70 %. Celkové náklady na rekonstrukci byly vyčísleny na 45 mil. Kč, přičemž 8 mil. Kč z této částky nesouvisí se samotným rozšířením ČOV, ale jedná se o obnovu stávajícího zařízení. Z nákladů na intenzifikaci (37 mil. Kč) a počtu nově napojených obyvatel (2 200 EO) vychází příspěvek na jednoho obyvatele ve výši cca 17 000 Kč.

VaK Hradec Králové s obcemi Smiřice, Holohlavy a Černožice v roce 2021 uzavřel smlouvu o spolupráci při intenzifikaci ČOV Smiřice. Ve smlouvě jsou upraveny podmínky, za kterých bude rozšířena kapacita čistírny tak, aby se mohli napojit noví znečišťovatelé, kteří se budou ochotni formou příspěvku obcím podílet na nákladech stavby. Obce se ve smlouvě zavázaly, že společnosti zapůjčí finanční prostředky na spolufinancování. Jejich výše byla stanovena tak, že se příspěvek na napojení jednoho EO (17 000 Kč) vynásobil počtem nově napojovaných obyvatel do roku 2035. Po ukončení stavby budou zápůjčky kapitalizovány formou peněžitého vkladu do základního kapitálu společnosti.

Aby náklady na intenzifikaci čistíren v konečném důsledku nešly k tíži obcí, budou stavebníci (noví znečišťovatelé) hradit obcím finanční příspěvky, odpovídající počtu nově připojovaných obyvatel. Pro ilustraci uvádíme dva konkrétní případy. Stavebník nového rodinného domu, kde budou čtyři trvale bydlící obyvatelé, uhradí obci 4 × 17 000 Kč, tj. celkem 68 000 Kč. Stavebník skladovací haly, ze které budou vypouštěny odpadní vody odpovídající znečištění 92 EO, uzavře s obcí smlouvu na příspěvek ve výši 92 × 17 000 Kč, tj. celkem 1,564 mil. Kč. Po uhrazení částky VaK Hradec Králové vydá souhlas s napojením staveb těchto stavebníků na kanalizaci a ČOV.

Podle shodných pravidel byla uzavřena smlouva o spolupráci při intenzifikaci ČOV a zápůjčce s obcemi Libčany a Hvozdnice, přičemž v tomto případě bude činit náklad na rozšíření kapacity 20 000 Kč na 1 EO.

Zvýšení kapacity čistíren odpadních vod je nezbytné pro rozvoj obcí v souladu s územním plánem. Nelze ho však uskutečnit na náklady vlastníka čistíren, který z nájemného (stočného) nemá prostředky na rozšiřování kapacity čistíren odpadních vod. Zvolený způsob financování rozšíření kapacity čistíren odpadních vod je dle našeho názoru spravedlivý, protože se na něm výrazně podílí noví znečišťovatelé, kvůli kterým je třeba intenzifikaci ČOV provést.

Ing. Jan Vlček

Vodovody a kanalizace Hradec Králové, a. s.